

Na podlagi 11. in 12. člena statuta Zveze prijateljev mladine Slovenije ter 56. člena Ustave RS je skupščina Zveze prijateljev mladine Slovenije na svoji 2. korespondenčni seji, dne 20. 3. 2020, sprejela naslednji

PRAVILNIK ZVEZE PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE O ZAŠČITI OTROK IN MLADOSTNIKOV

1. člen

Vsak otrok/mladostnik ima pravico do brezskrbnega otroštva brez nasilja, zlorab in izkoriščanj.

Namen Pravilnika Zveze prijateljev mladine Slovenije o zaščiti otrok in mladostnikov (v nadaljevanju Pravilnika) je zaščita vseh otrok in mladostnikov, ki so vključeni v programe in projekte Zveze prijateljev mladine Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) ter hkrati tudi varovanje ugleda ZPMS kot organizacije, ki na prvo mesto postavlja dobrobit otrok in mladostnikov.

Naš temeljni cilj je zaščita otrok in mladostnikov pred vsemi oblikami izkoriščanja, nasilja, zlorab in zanemarjanja, ki lahko prihajajo bodisi od znotraj ali izven naše organizacije.

2. člen

Skladno z 19. členom statuta ZPMS so določila tega Pravilnika zavezujoča za vsa društva in zveze, člane in članice ZPMS, torej za njihove zaposlene, prostovoljce in zunanje (pogodbene) sodelavce (v nadaljevanju *članice ZPMS*).

Pravilnik vključuje obveznosti ZPMS in njenih članov/članic ter Kodeks ravnanja zaposlenih, prostovoljcev in zunanjih (pogodbениh) sodelavcev pri delu z otroki in mladostniki, ki podaja tudi postopke ukrepanja ob kršitvah.

3. člen

V tem pravilniku uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:

- I. Otrok/mladostnik – skladno s Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah je otrok vsako človeško bitje, mlajše od 18 let.*
- II. Zaščita otrok/mladostnikov – skupek standardov, smernic in postopkov, ki ščitijo otroke/mladostnike pred namerno in nenamerno škodo. V kontekstu tega Pravilnika je dolžnost ZPMS in njenih članic zagotoviti, da njeno osebje in dejavnosti ne bodo škodovali otrokom ter da ima vzpostavljene ustrezne mehanizme za ukrepanje, v kolikor bi prišlo do poseganja v dostojanstvo in integriteto otroka/mladostnika.*
- III. Zloraba in izkoriščanje otrok/mladostnikov – za namen tega Pravilnika se uporablja definicija Svetovne zdravstvene organizacije, po kateri zloraba in trpinčenje otrok/mladostnikov vključuje »vse oblike fizičnega in/ali čustvenega trpinčenja, spolnih zlorab, zanemarjanja ali malomarnega ravnanja ter izkoriščanja otrok v komercialne in druge namene, ki dejansko ali potencialno ogrožajo otrokovo*

zdravje, preživetje in razvoj ali posegajo v otrokovo dostojanstvo v kontekstu odgovornosti, zaupanja ali moči.«

- a) Fizična zloraba: fizično poškodovanje otroka/mladostnika – udarci, tresenje, metanje, povzročanje opeklin ali oparin, utapljanje, dušenje.*
- b) Čustvena zloraba: dolgotrajno čustveno trpinčenje otroka/mladostnika, ki ima hude in dolgotrajne posledice na otrokovo čustveno stanje; to lahko vključuje sporočanje otrokom/mladostnikom, da so ničvredni in neljubljeni ali pa nikoli dovolj dobri; nalaganje nalog, ki niso primerne za njihovo razvojno stopnjo; dolgotrajen strah. Določena stopnja čustvene zlorabe je prisotna pri vseh zlorabah otroka/mladostnika, lahko pa se dogaja tudi sama zase.*
- c) Zanemarjanje: dolgotrajno zapostavljanje otrokovih/mladostnikovih osnovnih fizičnih in/ali psiholoških potreb, kar lahko pripelje do resnih motenj v otrokovem/mladostnikovem fizičnem ali kognitivnem razvoju.*
- d) Spolna zloraba: prisila ali nagovarjanje otroka/mladostnika v udeležbo pri spolnih aktivnostih z ali brez otrokovega/mladostnikovega zavedanja o tem, kaj se dogaja. Spolne aktivnosti lahko vključujejo fizični stik s penetracijo (npr. posilstvo) ali brez penetracije. Lahko pa gre tudi za aktivnosti brez fizičnega stika, kot so vključevanje otrok/mladostnikov pri gledanju ali produkciji pornografskega gradiva ali pri gledanju spolnih aktivnosti oziroma spodbujanje otrok/mladostnikov k neprimernemu spolnemu vedenju.*
- e) Diskriminacija: pristranskost ali naklonjenost do otroka/mladostnika ali skupine otrok/mladostnikov ali delovanje proti njim.*

IV. Načelo zaupnosti – vse informacije so zaupne in ne smejo biti razkrite nikomur izven organizacije brez izrecne privolitve dotične osebe oz. njenih staršev/skrbnikov/rejnikov. Za namen tega Pravilnika se to načelo nanaša na vse informacije o otrocih, zaposlenih in prostovoljcih, ter tudi na vse informacije, ki nam jih zaupa otrok sam. V primeru, da je ogroženo otrokovo zdravje oz. njegovo življenje, je potrebno načelo zaupnosti kršiti, da se zagotovi otrokova pravica do zaščite in njegove največje koristi.

V. Varstvo osebnih podatkov – varstvo osebnih podatkov je ena od človekovih pravic in osebnih svoboščin; v kontekstu tega Pravilnika vsi zaposleni, prostovoljci in zunanji (pogodbeni) sodelavci ZPMS in njenih članic, osebne podatke uporabljamo in obdelujemo skladno z veljavno slovensko in evropsko zakonodajo.

V Pravilniku uporabljeni izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za oba spola.

4. člen

V izogib situacijam, ki bi ogrožale otroke/mladostnike, vključene v programe in projekte ZPMS in njenih članov/članic, se ZPMS in članice ZPMS zavezujejo, da:

- I) ne bodo zaposlovale otrok;
- II) bodo vsi zaposleni, prostovoljci in zunanji sodelavci seznanjeni s Pravilnikom in bodo podpisali izjavo o upoštevanju Pravilnika, spoštovanju zaupnosti otroka/mladostnika in varovanju osebnih podatkov, ki je priloga tega Pravilnika;
- III) da bodo za vse zaposlene, prostovoljce in zunanje sodelavce pridobile potrdila iz kazenskih evidenc zaradi namena dela z otroki in mladostniki, ki ne smejo biti starejša od 3 mesecev, torej, da oseba ni bila pravnomočno obsojena zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bila obsojena na kazen zavora ter da zoper osebo ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti;
- IV) da bodo ob angažiranju novega osebja, bodisi za redno zaposlitev bodisi za prostovoljno ali pogodbeno delo z otroki/mladostniki, temeljito preverile primernost osebe za delo z otroki/mladostniki, pri čemer je obvezen pogoj za kakršnokoli sodelovanje, da kandidat ni bil pravnomočno obsojen zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, in da ni bil obsojen na kazen zavora ter da zoper njega ni vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti. Podatke o tem bodo ZPMS in njene članice s pisnim dovoljenjem kandidata pridobile iz kazenskih evidenc oz. bo kandidat sam predložil ustrezna dokazila;
- V) da bodo redno zagotavljale izobraževanja in usposabljanja zaposlenih, prostovoljcev in zunanjih sodelavcev o zaščiti otrok/mladostnikov, ozaveščanju in postopkih ravnanja.

5. člen

Kodeks ravnanja pri delu z otroki/mladostniki

- I) *Zaposleni, prostovoljci in zunanji sodelavci ZPMS ter članic ZPMS pri svojem delu z otroki/mladostniki spoštujemo otrokove pravice po Konvenciji o otrokovih pravicah.*
- II) *Delujemo v največjo korist otrok/mladostnikov in vedno na prvo mesto postavljamo njihovo zdravje in varnost. Dosledno spoštujemo načelo zaupnosti in varujemo otrokove osebne podatke, razen v primerih, ko je neposredno ogroženo otrokovo zdravje oz. življenje (t. j. zlorabe, grožnja ali poskus samomora, grožnje z nasilnimi dejanji, izvajanje ali grožnja o izvedbi nezakonitih dejanj, sum na kazniva dejanja).*
- III) *Do otrok/mladostnikov smo spoštljivi. Ustvarjamo pozitivno in prijazno okolje, v katerem lahko otroci/mladostniki krepijo svoje zmogljivosti in sposobnosti ter razvijajo svoje fizične, socialne, čustvene in intelektualne potencialne. Spodbujamo spoštljive odnose med otroki/mladostniki, brez kakršnegakoli nasilja. Z vsemi otroki/mladostniki ravnamo enako, ob tem pa upoštevamo njihovo individualnost in različnost okolij, iz katerih prihajajo. Otroke/mladostnike poslušamo in upoštevamo njihova mnenja. Za dobrobit otroka/mladostnika na vseh področjih njegovega življenja konstruktivno sodelujemo s starši oz. skrbniki in strokovnimi delavci.*
- IV) *Pri delu nas zavezujejo najvišji standardi zaščite otrok/mladostnikov pred nasiljem, zlorabo in izkoriščanjem. Naše delo je transparentno. Gojimo kakovostne odnose med osebjem, kar zagotavlja, da se o spornih in zaskrbljujočih vprašanjih ustrezno razpravlja. Prav tako otroke/mladostnike izobražujemo o njihovih pravicah in obveznostih ter o tem, kaj je s strani odraslih sprejemljivo in nesprejemljivo vedenje. Z otroki/mladostniki se odkrito pogovarjamo o njihovih kontaktih z zaposlenimi, prostovoljci in zunanjimi sodelavci z namenom, da bi, v kolikor bi bilo potrebno, spregovorili o svojih morebitnih stiskah.*
- V) *Nihče ne sme nad otroki/mladostniki izvajati kakršnegakoli nasilja ali jih zlorabljati. Za namen tega Kodeksa za zaposlene, prostovoljce in zunanje sodelavce ZPMS in članic ZPMS še posebej eksplicitno velja, da ne smemo:*
 - *udariti ali izvajati kakršnegakoli drugega fizičnega nasilja nad otroki/mladostniki;*
 - *z otroki/mladostniki imeti kakršnihkoli spolnih stikov;*
 - *z otroki/mladostniki ali v pričo njih izvajati kakršnihkoli dejanj s spolno konotacijo ali se obnašati na spolno provokativen način;*
 - *otroka/mladostnika, ki to zna že sam oz. za to ni potrebe, kopati, oblačiti in negovati;*
 - *ponoči gostiti otrok/mladostnikov v svojem domu brez nadzora;*
 - *biti sam z otrokom/mladostnikom brez nadzora ali spati v isti sobi ali postelji z otrokom/mladostnikom, razen če je to potrebno iz strokovnih razlogov oz. ni druge možnosti, za kar je treba pridobiti soglasje staršev;*
 - *v okviru telefonskega ali e-svetovanja delati sami z otrokom/mladostnikom, brez supervizije, razen če to ni posebej dovoljeno;*
 - *otrok/mladostnikov poniževati, omalovaževati ali nad njimi izvajati čustveno nasilje;*
 - *delovati kot akviziter, politični ali verski agitator;*
 - *z otroki/mladostniki govoriti v nespodobnem jeziku;*

- *diskriminirati ali marginalizirati posameznega otroka/mladostnika ali skupino otrok /mladostnikov;*
- *fotografirati ali snemati otrok/mladostnikov ter uporabljati otrokovih/mladostnikovih osebnih podatkov za osebne ali tržne namene; pri javnem objavljanju fotografij je potrebno upoštevati dostojanstvo in integriteto otroka/mladostnika ter pridobiti za to soglasje staršev/skrbnikov/rejnikov;*
- *z otroki/mladostniki sodelovati v protizakonitih in nevarnih dejanjih;*
- *izpostavljati otrok/mladostnikov škodljivim ali potencialno škodljivim situacijam;*
- *svojega dela opravljati pod vplivom dovoljenih in/ali nedovoljenih psihoaktivnih substanc ter v stanju resne osebne stiske ali krize.*

VI) Ob kakršnemkoli opažanju nasilja nad otrokom/mladostnikom ali zlorabe otroka/mladostnika kot tudi okoliščin ali situacije, ki bi to lahko bila, smo zavezani k ukrepanju po naslednjem postopku - če smo sami priča nasilju nad otrokom/mladostnikom oz. zlorabi otroka/mladostnika, ali se nam o tem zaupa otrok:

- *zagotoviti takojšnjo zaščito, varnost otroka/mladostnika (umik otroka/mladostnika iz ogrožajočega okolja);*
- *po potrebi zagotoviti ustrezno fizično in psihično pomoč;*
- *o incidentu takoj obvestiti neposrednega vodjo, ki nadalje obvesti ustrezno pristojno osebo; leta oz. z njene strani pooblaščenca oseba opravi informativne pogovore z vsemi vpletenimi in se glede na resnost kršitve odloči za nadaljnje ukrepanje, bodisi za prijavo na policijo ali CSD bodisi za druge disciplinske ukrepe; ter obvesti otrokove/mladostnikove starše/skrbnike/rejnike.*
- *o incidentu javno ne razpravljamo in brez predhodnega dogovora ne nastopamo v javnosti;*
- *o vsakem incidentu je treba obvestiti vodstvo ZPMS.*

6. člen

Za kršitev določil Pravilnika so zaposleni in prostovoljci disciplinsko odgovorni, ostali pa na temelju pogodbenih obveznosti.

ZPMS bo kakršnokoli neupoštevanje Pravilnika resno obravnavala in bo v popolnosti sodelovala v katerikoli preiskavi pristojnega organa (npr. policije), če bo član osebja obtožen za zlorabo ali kaznivo dejanje zoper otroka/mladostnika.

7. člen

Vse članice ZPMS morajo svoje dosedanje objave uskladiti s tem Pravilnikom.

8. člen

Ta Pravilnik prične veljati osmi dan po javni objavi na spletni strani ZPMS.

Ljubljana, 20. 3. 2020

ZP Zveza
MS Prijateljev
MS Mladine Slovenije 2

Predsednica ZPMS

Darja Groznik

Priloga Pravilnika:

IZJAVA

Podpisani _____, rojen _____,
zaposlen /prostovoljec/ zunanji sodelavec (obkrožite) pri (navedite zvezo oz. društvo ZPMS)

izjavljam,

da sem seznanjen/-a s Pravilnikom Zveze prijateljev mladine Slovenije o zaščiti otrok in mladostnikov, ter da bom skladno s tem pravilnikom:

- spoštoval otrokove pravice po Konvenciji o otrokovih pravicah,
- upošteval Kodeks ravnanja pri delu z otroki in mladostniki,
- spoštoval zaupnost otrok in mladostnikov ter
- varoval njihove osebne podatke.

Zavedam se, da sem za kršitev tega Pravilnika disciplinsko odgovoren ter da bo vsaka zloraba ali kaznivo dejanje zoper otroka/mladostnika prijavljeno pristojnim organom.

Podpis:

V/ Na _____, dne _____

V izjavi uporabljeni izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, so uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za oba spola.